

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS-NKWR.431.2.4.2026.EM

Pan
Andrzej Mańkowski
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej we Wrocławiu

ul. Strzegomska 6
53 – 611 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wrocław, 5 marca 2026 r.

I. Informacje organizacyjne

Jednostka kontrolowana: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu¹

Kierownik jednostki kontrolowanej: Andrzej Mańkowski, Dyrektor,
w okresie od dnia 1 stycznia 2023 r.
do dnia 21 stycznia 2026 r.
(akta kontroli str. 1)

Zakres kontroli: Szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do opieki nad dzieckiem w rodzinnej pieczy zastępczej.
Dokonywanie oceny rodziny zastępczej i prowadzącego rodzinny dom dziecka.
Dokonywanie oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka.
Zgodność zatrudniania z wymogami kwalifikacyjnymi.

Okres objęty kontrolą od 1 stycznia 2023 r. do 21 stycznia 2026 r.

Podstawa prawna kontroli: Art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej²
Plan Kontroli na I półrocze 2026 r. zatwierdzony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 22 grudnia 2025 r.

Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych: Od 21 stycznia 2026 r. do 20 lutego 2026 r.

Kontrolerzy: 1. Emilia Molska-Kaźmierczak, starszy inspektor wojewódzki, upoważnienie nr 41 z dnia 19 stycznia 2026 r., sygn. PS-NKWR.0030.41.2026.EM
2. Piotr Szafarowicz, główny specjalista, upoważnienie nr 42 z dnia 19 stycznia 2026 r., sygn. PS-NKWR.0030.42.2026.EM
(akta kontroli str. 10 – 13)

---

¹ zwany dalej „MOPS”, „Ośrodek”.

² zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego „ustawą”, t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.

II. Ocena kontrolowanej jednostki:

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny. Możliwą przyczyną wystąpienia nieprawidłowości było nieprzestrzeganie lub niewłaściwa interpretacja obowiązujących przepisów prawa. Stwierdzone nieprawidłowości wywołały skutki w zakresie ostatecznej realizacji zadań.

III. Ustalenia kontroli:

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, ankiety z działalności jednostki, dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz oświadczeń i wyjaśnień złożonych przez dyrektora MOPS oraz kierownika Działu Wsparcia Rodzin Zastępczych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu funkcjonował w oparciu o Statut nadany jednostce uchwałą nr LIV/1569/10 Rady Miejskiej Wrocławia z 9 września 2010 r. (z późn. zm.) oraz Regulamin Organizacyjny wprowadzony zarządzeniem nr 1/25 z 2 stycznia 2025 r. przez dyrektora Ośrodka. Ze Statutu wynikało, że do zakresu działania Ośrodka należało wykonywanie zadań z zakresu ustawy. MOPS realizował zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej³. Zgodnie z art. 76 ust. 2 ustawy w przypadku gdy organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest powiatowe centrum pomocy rodzinie, w centrum tworzy się zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej. W strukturze organizacyjnej jednostki wyszczególniono „Dział Wsparcia Rodzin Zastępczych”⁴, któremu przypisano wykonywanie zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W związku z wykonywaniem przez komórkę organizacyjną MOPS ustawowych zadań w powyższym zakresie wskazane jest ujednoczenie nazewnictwa zgodnie z ustawą. (akta kontroli str. 22-31, 236-286, 370)

Organizator prowadził nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, w myśl art. 76 ust. 4 pkt 1 ustawy. W ankiecie⁵ z działalności Ośrodka w okresie objętym kontrolą dyrektor wymienił działania podejmowane w tym zakresie. Organizator realizował działania informacyjne i promocyjne w zakresie rodzicielstwa zastępczego. Wykonywał je z wykorzystaniem różnorodnych form przekazu oraz kanałów komunikacji.

³ zwanego w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego „organizatorem”.

⁴ zwany w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego „DWRZ”.

⁵ zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego „ankietą”.

MOPS podejmował czynności informacyjne w mediach masowych, w szczególności w radio, telewizji oraz prasie. Miały one na celu upowszechnianie wiedzy na temat rodzicielstwa zastępczego oraz zachęcanie do pełnienia tej funkcji. W ramach współpracy z mediami przeprowadzono audycje radiowe i wywiady telewizyjne na temat funkcjonowania pieczy zastępczej, zakresu wsparcia oferowanego rodzinom zastępczym oraz aktualnych potrzeb w tym obszarze. W Radio Rodzina 92.0 FM przeprowadzono 3 audycje z cyklu „Oblicza Wrocławia” dotyczące rodzicielstwa zastępczego: 22 maja 2025 r. – „Rodzina zastępcza pilnie poszukiwana”, 29 maja 2025 r. – „Zawodowa rodzina zastępcza – jak to działa?” oraz 12 czerwca 2025 r. – „Jakie wsparcie otrzymują rodziny zastępcze?”. Z kolei w Radio Wrocław 102.3 FM 26 maja 2025 r. w audycji z cyklu „Reakcja24” omówiono temat pt. „Jak zostać rodzicem zastępczym?”. Z kolei 14 września 2025 r. w TVP 3 Wrocław – Fakty wyemitowano materiał dotyczący podwyżek wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka, w którym wywiadu udzieliła rodzina zastępcza. W telewizji Polsat 6 grudnia 2025 r. podczas transmisji koncertu „Christmas Party” odbywającego się na pl. Wolności we Wrocławiu emitowano fragmenty wywiadu nagranych na tę okoliczność z zawodową specjalistyczną rodziną zastępczą.

W badanym okresie publikowano artykuły oraz informacje tematyczne w bezpłatnym biuletynie informacyjnym Urzędu Miejskiego Wrocławia, na portalach internetowych oraz blogach organizacji współpracujących z Ośrodkiem. Materiały dotyczyły w szczególności procedury kwalifikowania kandydatów i organizowanych szkoleń (np. „Jak zostać rodzicem zastępczym? Dowiedz się na szkoleniu w MOPS”) oraz wydarzeń promujących rodzicielstwo zastępcze (np. „Piknik w Parku Grabiszyńskim z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego” 31 maja 2025 r.). Fundacja „Zobacz mnie” w grudniu 2025 r. rozpoczęła cykl wpisów blogowych prezentujących sylwetki rodzin zastępczych. Do dnia kontroli opublikowano 6 wpisów, zawierających również dane kontaktowe do DWRZ MOPS.

Ośrodek kontynuował kampanię promującą rodzicielstwo zastępcze pod hasłem „Jesteś, więc jestem” – zostań rodzicem zastępczym. Kampania była upowszechniana wśród mieszkańców Wrocławia oraz w innych miastach Polski, m.in. poprzez zasięgi internetowe oraz prezentacje podczas szkoleń i konferencji.

Prowadzono dedykowane profile w mediach społecznościowych np. „Rodzicielstwo Zastępcze Wrocław”, na którym zamieszczano aktualne informacje, materiały edukacyjne oraz zapowiedzi wydarzeń. Równolegle publikowano informacje na stronie internetowej

Ośrodka, ze szczególnym uwzględnieniem zasad współpracy z rodzinami zastępczymi zawodowymi oraz prowadzącymi rodzinne domy dziecka.

Ośrodek prowadził dystrybucję materiałów promocyjnych, takich jak ulotki, broszury i plakaty podczas bieżących działań służbowych pracowników DWRZ m.in. w placówkach oświatowych, ochrony zdrowia oraz w innych jednostkach działających na rzecz rodziny i dziecka. 23 maja 2025 r. odbyła się coroczna akcja „Spacer po Wrocławiu z rodzicielstwem zastępczym” połączona z promocją Pikniku Rodzinnego z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. W 2025 r. Ośrodek zorganizował lub współorganizował łącznie 15 wydarzeń o charakterze promocyjnym i integracyjnym, w tym m.in. pikniki, festyny, gale, wydarzenia charytatywne oraz konferencje. Podczas wydarzeń prowadzono punkty informacyjne, warsztaty, gry i zabawy, a także umożliwiano mieszkańcom bezpośredni kontakt z pracownikami MOPS oraz rodzinami zastępczymi.

Efektom prowadzonych działań obejmujących publikacje prasowe i internetowe, kampanię promocyjną, aktywność w Internecie, dystrybucję materiałów promocyjnych, organizację bądź udział w piknikach, festynach i wydarzeniach lokalnych, bezpośredni kontakt z osobami zainteresowanymi oraz informowanie o oferowanym wsparciu specjalistycznym, było pozyskanie 12 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Pomimo podejmowania przez jednostkę działań w zakresie pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, liczba zgłaszających się osób pozostaje niewystarczająca w stosunku do potrzeb wynikających z wydawanych przez sądy orzeczeń o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. W związku z powyższym zasadne jest rozważenie modyfikacji dotychczas stosowanych form przekazu i promocji rodzicielstwa zastępczego. W toku kontroli powzięto informacje o pozyskaniu przez jednostkę środków finansowych na realizację działań informacyjnych i promocyjnych oraz planowanym podjęciu kolejnych działań mających na celu zwiększenie liczby kandydatów.

(akta kontroli str. 38-39, 52-56, 83-85)

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 12 ustawy organizator prowadził działalność diagnostyczno – konsultacyjną, której celem było pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę. Na podstawie opisu zawartego w ankiecie oraz przedłożonej dokumentacji ustalono, że pracownicy organizatora udzielali

zainteresowanym osobom informacji dotyczących funkcjonowania rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz wskazywali, komu może być powierzone pełnienie funkcji podmiotu rodzinnej pieczy zastępczej. Informowano również o warunkach, jakie należało spełnić oraz o dokumentach wymaganych w procedurze kwalifikacyjnej. Wskazane jest dokumentowanie danych liczbowych w zakresie udzielanych osobiście, telefonicznie lub mailowo informacji w tym zakresie. Organizator dokonywał rozpoznania sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów, w tym ich sytuacji zdrowotnej i zawodowej oraz relacji rodzinnych. W środowisku kandydatów przeprowadzano rozmowy dotyczące motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a także weryfikowano warunki bytowe i mieszkaniowe. Powyższe działania, jak również analiza dokumentów złożonych przez kandydatów, stanowiły podstawę sporządzenia oceny obejmującej analizę sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej. Psycholog przeprowadzał badania psychologiczne kandydatów. Na podstawie wywiadu, obserwacji oraz zastosowanych testów psychologicznych sporządzał opinie o posiadaniu przez kandydatów predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy. Badania psychologiczne realizował z wykorzystaniem narzędzi diagnostycznych, takich jak: Kwestionariusz Osobowości Eysencka EPQ-R, Inwentarz Osobowości NEO-PI-R, Inwentarz Osobowości NEO-FFI (wersja skrócona), SPR – Skala Postaw Rodzicielskich Mieczysława Plopy oraz Skala Postaw Rodzicielskich Marii Ziemskiej. W ankiecie wskazano, że w procedurze opiniowania stosowano co najmniej dwa wybrane narzędzia badawcze, z zastrzeżeniem, że jedno z nich dotyczyło badania osobowości, natomiast drugie odnosiło się do postaw rodzicielskich. W przypadku konieczności zastosowania dodatkowego narzędzia diagnostycznego psycholog każdorazowo wskazywał nazwę zastosowanego testu w dokumentacji.

Organizator współpracował z instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, a także podejmował działania mające na celu rozpoznanie możliwości zwiększenia liczby miejsc w funkcjonujących rodzinach zastępczych. Ośrodek zapewniał wsparcie psychologiczne i pedagogiczne oraz szkolenia opiekunom zastępczym, dzieciom pozostającym pod ich opieką, a także rodzicom tych dzieci. Na podstawie zawartej umowy wsparcie realizował Krakowski Instytut Psychoterapii Stowarzyszenia Siemacha oraz Centrum Terapii i Wsparcia ZOBACZ MNIE. Obejmowało ono w szczególności: diagnozę psychologiczną dziecka, konsultacje psychiatryczne, terapię indywidualną, terapię rodzinną, terapię ręki, terapię integracji sensorycznej, terapię biofeedback, socjoterapię,

arteterapię, poradnictwo specjalistyczne, warsztaty rozwijające zainteresowania dzieci, terapię logopedyczną, konsultacje dla opiekunów, warsztaty i szkolenia dla rodziców/opiekunów, warsztaty kompetencji rodzicielskich, grupy wsparcia oraz spotkania rekreacyjno – wytchnieniowe dla opiekunów zastępczych. Do akt kontroli złożono sprawozdania ww. podmiotów z realizacji zadań w 2025 r., natomiast w toku czynności kontrolnych okazano miesięczne raporty z realizowanego wsparcia.

Dyrektor wskazał, że pracę w obszarze opiekuńczo – wychowawczym z rodzinami biologicznymi prowadzili w Ośrodku asystenci rodziny oraz pracownicy socjalni Zespołów Terenowej Pracy Socjalnej, a także pedagodzy i psychologzy. Poinformował, że praca z rodzinami biologicznymi oraz rodzinami zastępczymi spokrewnionymi była szczególnie wymagająca, ponieważ proces zmiany bywał przez te rodziny trudny do dostrzeżenia i zaakceptowania. Część rodzin nie była gotowa na wprowadzanie zmian w dotychczasowym funkcjonowaniu, co wpływało na tempo oraz efektywność podejmowanych oddziaływań. W 2025 r. realizowano m.in. projekty pn. „Indywidualny Trening Umiejętności Wychowawczych (ITUW)” oraz „Też mogę!”.

(akta kontroli str. 35-36, 40-41, 43, 51, 56, 69-82, 290-303)

W ankiecie dyrektor MOPS wskazał, że w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających dzień rozpoczęcia kontroli, przeprowadzono analizę sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy, w stosunku do 24 osób. Wstępna kwalifikacja kandydatów odbywała się w oparciu o „Zasady kwalifikowania kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego” wprowadzone zarządzeniem nr 45/20 dyrektora MOPS z 14 października 2020 r. W bieżącej działalności treść poszczególnych załączników została zmodyfikowana, jednak nadal wymagają one zmian. Zapisy tego dokumentu należy zaktualizować i dostosować do obowiązujących przepisów. Wskazuje się także na konieczność odbierania od kandydatów kompletnie wypełnionych wniosków, bez luk w miejscach przeznaczonych na wpisy. W toku czynności kontrolnych, na podstawie analizy dokumentacji wyłonionej próby kontrolnej ustalono, że organizator – na wniosek kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, dokonywał ich wstępnej kwalifikacji, w oparciu o ocenę spełniania warunków, określonych w art. 42 ust. 1 i 2 ustawy. Podczas rozmowy wstępnej z kandydatem przedstawiciel organizatora udzielał wyjaśnień dotyczących

funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej, procedury kwalifikowania kandydatów oraz wymagań, jakie powinni oni spełnić. Jednocześnie gromadził informacje obejmujące m.in.: dane osobowe i kontaktowe kandydata, miejsce zamieszkania, sytuację rodzinną, zawodową, mieszkaniową i zdrowotną, dochodową, motywację do pełnienia funkcji oraz oczekiwania w zakresie liczby i wieku dzieci. Kandydaci, wnosząc o przeprowadzenie wstępnej kwalifikacji składali „Wniosek kandydata/ów do pełnienia funkcji opiekuna zastępczego lub dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego”, w którym wskazywali formę rodzinnej pieczy zastępczej, jaką zamierzali pełnić, przedstawiali jej uzasadnienie oraz wykaz załączonych dokumentów. Na etapie składania wniosku każdy z kandydatów przedkładał także pisemne oświadczenie dotyczące m.in. władzy rodzicielskiej, obowiązku alimentacyjnego, zdolności do czynności prawnych, niekaralności za umyślne przestępstwo oraz posiadania stałego źródła dochodu, braku uzależnień oraz niefigurowania w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym. Składając podpis pod wskazanym dokumentem, kandydaci potwierdzali poinformowanie o odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 § 1 Kodeksu karnego. Spełnianie warunku określonego w art. 42 ust. 3 ustawy, tj. posiadania stałego źródła dochodu przez co najmniej jedną osobę tworzącą rodzinę zastępczą niezawodową, ustalano na podstawie oświadczenia kandydata oraz zaświadczenia z zakładu pracy bądź deklaracji podatkowej. Organizator dokonywał weryfikacji kandydatów w bazie danych Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Wskazuje się, że niezasadne jest pobieranie od kandydatów oświadczeń o niefigurowaniu w przedmiotowym rejestrze, gdyż obowiązek uzyskania informacji w tym zakresie spoczywa na uprawnionym podmiocie. Za bezzasadne i sprzeczne względem obowiązujących przepisów prawa uznano również pozyskiwanie od kandydatów, na etapie wstępnej kwalifikacji, oświadczenia zawierającego deklarację gotowości bądź jej braku do udziału w szkoleniu, o którym mowa w art. 44 ust. 1 ustawy, ponieważ dopiero uzyskanie pozytywnej wstępnej kwalifikacji uprawnia kandydata do złożenia wniosku o udział w szkoleniu. Podkreślenia wymaga, że wpływ takiego wniosku powoduje bieg terminu, w którym organizator musi zorganizować przedmiotowe szkolenie. Do wniosku kandydaci dołączali zaświadczenia lekarskie o stanie zdrowia wystawione przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego. W dokumentacji wszystkich kandydatów znajdowały się opinie psychologa o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Na podstawie wizyty oraz rozmowy z kandydatami w miejscu

ich zamieszkania pedagog sporządzał opinię pedagogiczną. Zawierała ona informacje w zakresie warunków bytowych i mieszkaniowych, sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej. Pedagog wskazywał, czy kandydat spełnia warunki określone w art. 42 ustawy, jednak nie odnosił się do zagadnienia rękojmi należytego sprawowania pieczy zastępczej. Kwestia ta nie została wyartykułowana również w żadnym innym dokumencie, nie gromadzono też dodatkowych opinii potwierdzających spełnianie tego warunku. W wyjaśnieniach do ankiety kierownik DWRZ wskazał, że oceny spełniania warunku dawania rękojmi należytego sprawowania pieczy zastępczej organizator dokonywał na podstawie przeprowadzonych rozmów z kandydatami, obserwacji, badań psychologicznych oraz opinii psychologa dotyczących predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Należy jednak odnotowywać w dokumentacji fakt dokonania weryfikacji tego wymogu na etapie oceny spełniania warunków określonych w ustawie. Ponadto wskazuje się, że spełnianie przez kandydatów warunków określonych w art. 42 ust. 1 – 3 ustawy powinno być badane pod kątem pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a nie motywacji do udziału w szkoleniu. W opiniach pedagogicznych zawierano bowiem sformułowania takie jak „Motywacja opiniowanej do udziału w szkoleniu dla kandydatów na rodzinę zastępczą niezawodową wydaje się być właściwa” (opinia pedagogiczna I.W.), co nie odnosiło się do oceny spełniania ustawowych przesłanek do pełnienia funkcji. Ponadto stwierdzenie „wydaje się być” jest pojęciem niedookreślonym i należy wykluczyć posługiwanie się takimi sformułowaniami.

Badana dokumentacja grupy kontrolnej wykazała, że sporządzano analizę sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy, jednakże stwierdzono że:

- 1) W przypadku kandydatów M.P. i A.P. w aktach zgromadzono zaświadczenia lekarskie wydane odpowiednio 10 października 2025 r. i 9 października 2025 r. oraz wyciąg z Krajowego Rejestru Karnego M.P. z 10 października 2025 r., a więc już po dokonaniu wstępnej kwalifikacji (3 października 2025 r.) i po rozpoczęciu przez kandydatów szkolenia 4 października 2025 r. Oznacza to, że na etapie wstępnej kwalifikacji pominięto potwierdzenie spełnienia ww. warunków. Zaznacza się, że M.P. na etapie składania wniosku o wstępną kwalifikację złożyła oświadczenie o braku skazania prawomocnym wyrokiem

za umyślne przestępstwo. W świetle stwierdzenia takiego zdarzenia, mając na uwadze spełnienie wymogu w ciągu kilku dni oraz brak potwierdzenia w toku kontroli wystąpienia skutków w zakresie ostatecznej realizacji zadania, powyższe uznaje się za uchybienie, którego możliwość powtórzenia się należy wykluczyć.

2) W przypadku kandydatów I.W., M.Z., G.M., I.K. wstępna kwalifikacja nie została przeprowadzona w terminie miesiąca od złożenia wniosku. W toku kontroli nie stwierdzono złożenia do akt dokumentacji uzasadniającej taką sytuację. Stanowi to nieprawidłowość w świetle art. 43 ust. 5 pkt 1 ustawy:

- I.W. wniosek z 30 grudnia 2024 r., informacja o wstępnej kwalifikacji 28 lutego 2025 r.;
- M.Z. wniosek z 11 marca 2025 r., informacja o wstępnej kwalifikacji 16 maja 2025 r.;
- G.M. wniosek z 31 marca 2025 r., informacja o wstępnej kwalifikacji 16 maja 2025 r.;
- I.K. wniosek z 2 września 2025 r., informacja o wstępnej kwalifikacji 3 października 2025 r.

Po przeprowadzeniu wstępnej kwalifikacji organizator sporządzał dokument pn. „Informacja o wstępnej kwalifikacji kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej (do szkolenia)”, który zawierał datę sporządzenia, datę przeprowadzenia wstępnej kwalifikacji oraz wskazanie, czy wstępna kwalifikacja jest pozytywna czy negatywna. Wszyscy kandydaci w badanym okresie otrzymali pozytywną wstępną kwalifikację. Dokument ten przygotowywano w formie pisemnej w postaci papierowej, jednak nie był on wydawany kandydatom, co stanowi nieprawidłowość. W wyjaśnieniach do ankiety kierownik DWRZ wskazał, że kandydaci o pozytywnej wstępnej kwalifikacji byli informowani telefonicznie i wszyscy zgłosili się na szkolenie. Wskazuje się, że zawarte w dokumencie sformułowania dotyczące skierowania kandydatów na szkolenie nie znajdują uzasadnienia prawnego. W myśl art. 43 ust. 7 ustawy organizator, który pozytywnie wstępnie zakwalifikował kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, kieruje tego kandydata, na jego wniosek, na szkolenie, o którym mowa w art. 44 ust. 1 ustawy. Etap kierowania na szkolenie stanowi bowiem odrębny etap postępowania i jest realizowany na wniosek strony po uzyskaniu pozytywnej wstępnej kwalifikacji. Podczas kontroli ustalono, że wszyscy kandydaci z grupy kontrolnej rozpoczęli szkolenie na podstawie ww. dokumentu

pn. „Informacja o wstępnej kwalifikacji (...)” oraz w oparciu o oświadczenia o deklarowanej gotowości wzięcia udziału w szkoleniu składanym wraz z wnioskiem o przeprowadzenie wstępnej kwalifikacji. Powyższe uznaje się za uchybienie. Natomiast stwierdzony fakt braku wytworzenia i przekazania dokumentu kierującego kandydata do udziału w szkoleniu (mając na uwadze konieczność poprzedzenia tej czynności złożeniem wniosku przez osobę posiadającą wstępną pozytywną kwalifikację), stanowi nieprawidłowość w świetle art. 43 ust. 7 ustawy.

Zgodnie z art. 43 ust. 8 ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, który pozytywnie wstępnie zakwalifikował kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, jest obowiązany do zorganizowania szkolenia, o którym mowa w art. 44 ust. 1 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 7 ustawy. W toku kontroli ustalono, że kolejnego dnia po uzyskaniu pozytywnej wstępnej kwalifikacji kandydaci rozpoczynali szkolenie. Przedłożono harmonogramy szkoleń oraz listy obecności uczestników. W okresie objętym kontrolą organizator przeprowadził trzy szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka w terminie od 1 marca 2025 r. do 12 kwietnia 2025 r., od 17 maja 2025 r. do 14 czerwca 2025 r. oraz od 4 października 2025 r. do 29 listopada 2025 r. Zgodnie z art. 44 ust. 2 i 4 ustawy, podmiot prowadzący szkolenie posiadał program szkolenia zatwierdzony decyzją Nr 17/2023/RZ ministra właściwego do spraw rodziny z 21 listopada 2023 r. Szkolenia przeprowadzili pracownicy MOPS, którzy posiadali uprawnienia trenerskie. Każdorazowo po zakończeniu szkolenia wydawano kandydatom świadectwa jego ukończenia. Z badanej grupy kontrolnej 7 osób tuż po zakończonym szkoleniu, a przed wydaniem świadectwa, wystąpiło z wnioskiem o wydanie zaświadczenia kwalifikacyjnego, o którym mowa w art. 45 ust. 1 ustawy. Wskazuje się, że wniosek mogą składać kandydaci, którzy posiadają już świadectwo ukończenia szkolenia. Zaświadczenie kwalifikacyjne zawierało potwierdzenie ukończenia szkolenia, spełnienie warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 – 3 ustawy oraz ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej. W przedmiotowym dokumencie nie wskazywano autora programu szkolenia, co uznaje się za uchybienie. Wymaga to doprowadzenia do zgodności z obowiązującym wzorem zaświadczenia kwalifikacyjnego określonym w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 19 września

2023 r.⁶ i wykluczenia z bieżącej praktyki stosowania dokumentu w dotychczasowej formie.

(akta kontroli str. 31-34, 39-46, 56, 58, 60-62, 86-111, 305-369)

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej prowadził Centralny Rejestr Pieczy Zastępczej. Dyrektor MOPS w trybie art. 38d ust. 11 ustawy zwrócił się do prezydenta Miasta Wrocławia z wnioskiem o upoważnienie 32 pracowników do wprowadzania, aktualizowania i usuwania z rejestru danych. Prezydent Miasta Wrocławia wydał stosowne upoważnienia. W trakcie kontroli okazano wydruk raportów z Centralnego Rejestru Pieczy Zastępczej w zakresie wykazu kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wykazu osób posiadających pozytywną i negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

(akta kontroli str. 46, 56-57, 196-232)

Zgodnie z art. 128 pkt 1 ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej ocenia sytuację dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka. Na podstawie losowo wybranej grupy kontrolnej obejmującej 10 wychowanków umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej przeprowadzono analizę prawidłowości, terminowości i zgodności z przepisami prawa działania organizatora w zakresie oceny sytuacji dziecka, zgodnie z art. 129 – 131 ustawy. W wyniku przeprowadzonej oceny ustalono, co następuje:

- 1) Organizator dokonywał oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka na posiedzeniu z udziałem rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Do udziału w posiedzeniach zapraszano rodziców biologicznych dzieci, którzy nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej, o ile znany był adres ich pobytu. Poszczególni rodzice korzystali z tego uprawnienia. W przypadku przydzielenia rodzinie biologicznej asystenta (dot. 1 rodziny) zapraszano go do udziału w ocenie sytuacji dziecka, a także występowało o pisemne informacje o współpracy. Na wniosek organizatora bieżące dane na temat rodzin biologicznych przekazywały Zespoły Terenowej Pracy Socjalnej MOPS i Ośrodek Pomocy Społecznej w Międzylesiu. Ponadto zapraszano przedstawiciela ośrodka adopcyjnego. W ocenie nie brał udziału psycholog i pedagog, pomimo faktu, że byli zatrudnieni u organizatora. Organizator pozyskiwał informacje z placówek oświatowych,

---

⁶ (Dz. U. 2023, poz. 2052).

do których uczęszczały dzieci (dot. 8), a w poszczególnych posiedzeniach brali udział pedagodzy szkolni. Dokonywanie oceny sytuacji dzieci bez udziału psychologa, a w dwóch przypadkach również bez udziału pedagoga stanowi nieprawidłowość. Dokonanie oceny bez udziału ww. osób wywołuje skutki w zakresie rzetelności sporządzonej opinii o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Oceny sytuacji dziecka należy dokonywać z udziałem osób, o których mowa w art. 130 ust. 1 pkt 1 – 7 ustawy. W części dokumentującej udział osób obecnych na posiedzeniu użyto sformułowania „posiedzenie zespołu w sprawie sytuacji dziecka (...)”. Wskazuje się, że pojęcie „zespół” wynika z art. 135 ustawy i odnosi się do placówek opiekuńczo – wychowawczych (z wyjątkiem placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego), dlatego zasadne jest stosowanie terminologii zgodnej z obowiązującymi przepisami.

- 2) W przypadku dzieci poniżej 3 lat ocenę przeprowadzano nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy.
- 3) Organizator dokonywał oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka w celu ustalenia jego aktualnej sytuacji rodzinnej, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, potrzeby modyfikacji planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia i aktualnych potrzeb dziecka, zasadności jego dalszego pobytu w pieczy zastępczej oraz potrzeby informowania sądu o umieszczeniu dziecka w innej placówce działającej na podstawie przepisów oświatowych, o działalności leczniczej lub o pomocy społecznej.
- 4) Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej sporządzał pisemny dokument, w którym zawierał również opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej i niezwłocznie przekazywał go do właściwego sądu oraz do ośrodka adopcyjnego odpowiedzialnego za kwalifikację dziecka do przysposobienia krajowego.

(akta kontroli str. 63-64, 112-127, 141-162)

Zgodnie z art. 128 pkt 2 ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej ocenia rodzinę zastępczą oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka. Do grupy kontrolnej wybrano losowo 10 akt spraw, które poddano analizie. Organizator, w myśl art. 132 ustawy, dokonał ocen rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka pod kątem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Dokument

sporządzano w formie papierowej.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji ustalono, że zgodnie z art. 134 ust. 1 i 2 ustawy, terminowo przeprowadzono oceny, tj. pierwszą ocenę dokonano przed upływem roku od dnia umieszczenia pierwszego dziecka, kolejną po upływie roku od dokonania pierwszej, a następne nie rzadziej niż co trzy lata. Organizator dokonywał oceny rodzin zastępczych w zakresie predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej lub przedstawicielem organizatora, przy udziale psychologa, pedagoga i kierownika DWRZ. Żadna z rodzin z grupy kontrolnej nie korzystała z pomocy asystenta rodziny. W przypadku nieprzydzielenia rodzinie biologicznej asystenta informacje o pracy z rodziną pozyskiwano z Zespołu Terenowej Pracy Socjalnej MOPS. Wskazuje się, że spełnienie wymogu, o którym mowa w art. 133 ustawy dotyczy działalności konsultacyjnej z wskazanymi osobami w celu oceny prowadzących rodzinny podmiot pieczy zastępczej. W kierowanej do rodzin korespondencji przekazywano oceny, uwzględniano informacje o prawie przysługującym rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka do wniesienia zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia otrzymania oceny, zgodnie z art. 134 ust. 2a ustawy. W badanej grupie dwie rodziny zostały ocenione negatywnie. Kolejne oceny tych rodzin zastępczych dokonano nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia dokonania poprzedniej oceny, zgodnie z art. 134 ust. 3 ustawy, a ich wynik był pozytywny. Żadna z rodzin z grupy kontrolnej nie wniosła zastrzeżeń do dokonanej oceny. W ocenach rodzin uwzględniano obowiązek wynikający z art. 45a ustawy, tj. przedstawiania co dwa lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia, wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz posiadania opinii wystawionej przez psychologa o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Zasadne jest odnotowywanie w ocenie rodziny informacji o ww. opinii psychologa. (akta kontroli str. 65-68, 128-140, 163-195)

W przypadku rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka w celu ustalenia zasadności przedłużenia okresu obowiązywania umowy, o której mowa odpowiednio w art. 54 lub art. 63 ustawy, nie dokonywano oceny także w terminie trzech miesięcy przed wygaśnięciem tej umowy, co jest niezgodnie z art. 134 ust. 4 ustawy i stanowi nieprawidłowość. Dyrektor złożył oświadczenie, że w związku z przedłużeniem okresu obowiązywania umowy w ostatnim miesiącu jej trwania, nie później niż do dnia podpisania kolejnej, przeprowadzano weryfikację niezbędnej dokumentacji. Weryfikacja obejmowała spełnianie warunków określonych w art. 42 ustawy oraz ocenę rodziny i opinię koordynatora

rodziny pieczy zastępczej. Wskazuje się, że powyższe nie stanowiło spełnienia wymogu o którym mowa w art. 134 ust. 4 ustawy. (akta kontroli str. 233-235, 372-374, 377-479)

W okresie objętym kontrolą wystąpiły trzy przypadki wymagające zawiadomienia właściwego sądu o niewłaściwym wypełnianiu funkcji przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, o których mowa w art. 71 ust. 1 ustawy. W toku kontroli potwierdzono spełnienie tego wymogu. (akta kontroli str. 51, 56)

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej we Wrocławiu zatrudnionych było 24 koordynatorów rodziny pieczy zastępczej. Wszyscy mieli wykształcenie wyższe zgodne z wymogami kwalifikacyjnymi określonymi w art. 78 ust. 1 pkt 1 ustawy. Koordynatorzy zostali zweryfikowani w zakresach określonych w art. 78 ust. 1 pkt 2 – 6 ustawy. W przypadku J.O. zatrudnionej od 8 września 2025 r. wymóg rękojmi należytej realizacji zadań koordynatora rodziny pieczy zastępczej określono na etapie postępowania rekrutacyjnego i analizy zebranych w jego toku dokumentów. Wskazane jest sporządzać adnotację w tym zakresie. Psycholog sporządzający opinie o predyspozycjach i motywacjach kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka spełnił wymagania określone w art. 42 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy.

(akta kontroli str. 37, 47-49)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej we Wrocławiu stwierdzono nieprawidłowości wymagające wydania zaleceń pokontrolnych:

1. W czterech przypadkach nie przeprowadzono wstępnej kwalifikacji w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku przez kandydatów.
2. Kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka nie wydawano dokumentu potwierdzającego przeprowadzenie wstępnej kwalifikacji.
3. Oceny sytuacji dzieci dokonywano bez udziału psychologa, a w dwóch przypadkach bez udziału pedagoga.
4. W przypadku rodzin zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka, w celu ustalenia zasadności przedłużenia okresu obowiązywania umowy nie dokonywano oceny w terminie trzech miesięcy przed wygaśnięciem tej umowy.
5. Brak kierowania kandydatów do udziału w szkoleniu.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne:

Kontrola została odnotowana w Księżce kontroli pod numerem 8. Niniejsze wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przekazano kierownikowi kontrolowanej jednostki, drugi złożono do akt postępowania kontrolnego nr PS-NKWR.431.2.4.2026.EM.

Na podstawie ustaleń kontroli, w celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań, wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Przeprowadzać wstępną kwalifikację kandydatów w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku o wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
Podstawa prawna: art. 43 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.).
Termin realizacji: na bieżąco.
2. Wydawać kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka pisemnie w formie papierowej lub elektronicznej dokument potwierdzający przeprowadzenie wstępnej kwalifikacji.
Podstawa prawna: art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.).
Termin realizacji: na bieżąco.
3. Dokonywać oceny sytuacji dziecka z udziałem osób obligatoryjnie wskazanych w ustawie.
Podstawa prawna: art. 130 ust. 1 pkt 1-7 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.).
Termin realizacji: na bieżąco.
4. Dokonywać oceny rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka także w terminie trzech miesięcy przed wygaśnięciem umowy, o której mowa w ustawie, w celu ustalenia zasadności przedłużenia okresu jej obowiązywania.
Podstawa prawna: art. 134 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.).
Termin realizacji: na bieżąco.

5. Kierować kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka do udziału w szkoleniu w świetle przepisów ustawy.

Podstawa prawna: art. 43 ust. 7 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

POUCZENIE

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.).

Proszę, w terminie do dnia **30 kwietnia 2026 roku**, powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Emilia Molska-Kaźmierczak

.....
(członek zespołu inspektorów)

GŁÓWNY SPECJALISTA

Piotr Szafarowicz

.....
(członek zespołu inspektorów)

Z Ur. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEJ

Magnalia Szczęsna
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

.....
(kierownik jednostki kontrolującej)

